

Hoger inschrijvingsgeld zet levenslang leren onder druk

*Spoedadvies over de verhoging van het inschrijvingsgeld in het
volwassenenonderwijs*

Vlaamse Onderwijsraad

Simon Bolivarlaan 17

BE-1000 Brussel

T +32 2 219 42 99

www.vlaamseonderwijsraad.be

info@vlor.be

Advies op eigen initiatief op 2 juni 2025

Uitgebracht door de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 2 juni 2025 met
eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Financiering Volwassenenonderwijs onder voorzitterschap
van Eddy Demeersseman op 28 mei 2025

Dossierbeheerder: Ewoud De Sadeleer

Inhoud

Krachtlijnen.....	2
1 Situering	3
2 De ambities rond levenslang leren ondermijnen.....	3
3 Drempelverhogende maatregelen.....	3
3.1 In de basiseducatie en het tweedekansonderwijs.....	4
3.2 Voor kwetsbare doelgroepen	5
3.3 In het secundair volwassenenonderwijs	5
4 Het einde van de taalopleidingen en het levensbreed leren in het volwassenenonderwijs?...	6
5 De toekomst van het volwassenenonderwijs	8
5.1 Meer besparingen, hogere drempels en minder opleidingsaanbod?.....	8
5.2 Doordacht en duurzaam beleid maken we samen.....	8
Bronnen	10

Krachtlijnen

De aanpassingen van het inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs komen er om de nodige miljoenen op te halen om de begroting in evenwicht te brengen. De verhoging van het inschrijvingsgeld betekent echter een bijkomende financiële drempel voor het levenslang en levensbreed leren in Vlaanderen. Dat ondermijnt de eigen ambities van de Vlaamse Regering en het democratisch karakter en de decretale opdracht van het volwassenenonderwijs.

Bij de aanpassingen van het inschrijvingsgeld heeft de Vlaamse Regering de keuze gemaakt om opleidingen in de basiseducatie niet te ontzien (ondanks de grote geletterdheidsnoden in Vlaanderen) en om vooral de taalopleidingen en nog een selecte groep opleidingen die als ‘hobby’ bestempeld worden te treffen met hogere prijzen. Dat heeft in de eerste plaats grote gevolgen voor de cursisten die hun opleiding niet meer kunnen betalen, maar zal ook leiden tot een afbouw van het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs, met daaraan gekoppelde impact op het personeel.

De Vlaamse Onderwijsraad betreurt dat de plannen ook zeer laattijdig en zonder het nodige overleg met de sector tot stand zijn gekomen. Wij vragen de overheid om zo snel mogelijk aan tafel te gaan zitten met de onderwijs- en sociale partners om transitiemaatregelen te formuleren als de geplande maatregelen worden doorgezet. Op langere termijn willen we samen met de overheid vorm geven aan een nieuw inspirerend project voor het volwassenenonderwijs, dat een duidelijk toekomstperspectief biedt aan cursisten, personeel en centra, en houvast biedt voor een doordacht en duurzaam overheidsbeleid.

1 Situering

Om vanaf 2027 een begroting in evenwicht te bereiken nam de Vlaamse Regering zich voor om vanaf 2026 per jaar 50 miljoen euro extra op te halen via de inschrijvingsgelden van het volwassenenonderwijs. Voor 2025 is ook al een opbrengst van 17 miljoen euro in het centenboekje opgenomen. Om de nieuwe inschrijvingstarieven nog te introduceren voor opleidingen die starten vanaf 1 september 2025 nam de Vlaamse Regering op 23 mei nog een amendement aan bij het Programmadecreet voor de begrotingsaanpassing 2025.

Omwille van de grote impact van de voorgestelde aanpassingen op cursisten, personeel en opleidingsaanbod formuleert de Vlaamse Onderwijsraad een spoedadvies op eigen initiatief om het Vlaams Parlement te informeren over de potentiële impact van de verhoging van het inschrijvingsgeld.

2 De ambities rond levenslang leren ondermijnen

De Vlaamse overheid publiceerde in december 2021 een actieplan rond levenslang leren.¹ Daarin engageerde Vlaanderen zich om, conform de Europese ambities, tegen 2030 tot een deelname van de volwassen bevolking aan voortgezette opleiding van 60% (op jaarbasis) te komen. Ook in het Regeerakkoord 2024-2029 ging de Vlaamse Regering een engagement aan rond levenslang leren, namelijk om via een opleidingsoffensief werk te maken van beroepsopleiding en levenslang leren voor werknemers en werkzoekenden.

Tegelijk stellen we vast dat er een bocht is ingezet en de doelstellingen rond levenslang leren op verschillende manieren worden losgelaten of zelfs tegengewerkt door verschillende besparingen. Zo werd het budget voor het Vlaams Opleidingsverlof al met 5 miljoen euro verminderd in afwachting van een hervorming,² moet VDAB tot en met 2028 elk jaar structureel 20 miljoen euro extra besparen,³ onder andere door het afbouwen van opleidingsaanbod, en wordt het volwassenenonderwijs nu ook duurder voor een grote groep cursisten. Gezien de deelname aan levenslang leren nog ver verwijderd is van de doelstelling (metingen variëren tussen 26 en 45%)⁴, is het extra problematisch dat de besparingen deze legislatuur de ambitie van de Vlaamse Regering om 60% opleidingsdeelname te halen volledig ondermijnen. Dat is bijzonder jammer, omdat het volwassenenonderwijs net de motor voor het levenslang en levensbreed leren in Vlaanderen is en moet zijn.

3 Drempelverhogende maatregelen

De Vlaamse Regering gaat er in zijn amendement zelf van uit dat er een daling zal zijn van het aantal cursisten door de verhoging van inschrijvingsgelden, 'zeker in de opleidingen met een tarief

¹ Vlaamse overheid (2021). [Actieplan levenslang leren. Koers zetten naar een lerend Vlaanderen](#).

² Minister Demir wil tegen 2026 de Vlaamse opleidingsincentives (Vlaams opleidingsverlof, opleidingscheques en het Vlaams opleidingskrediet) en de loopbaancheques hervormen. Vanaf dan zou er nog ongeveer 45 miljoen euro beschikbaar zijn voor al deze maatregelen samen. Dat is ongeveer de helft van het huidige budget van 89 miljoen euro. Zie SERV (2025). [Advies Doelmatig inzetten van Opleidingsmaatregelen](#).

³ Vanaf 2028 blijft het bedrag 80 miljoen euro per jaar.

⁴ Geraert, F., et al. (2024). [Monitoringsrapport 2024: Individuele opleidingsdeelname en de opleidingsinspanningen van werkgevers in Vlaanderen](#). Departement Werk en Sociale Economie/Steunpunt Werk.

van 4 euro'.⁵ De Vlaamse Onderwijsraad volgt die analyse: een verhoging van het inschrijvingsgeld heeft ontegensprekelijk een drempelverhogend effect en vormt een bedreiging voor het democratisch en betaalbaar karakter van het volwassenenonderwijs. Cursisten die zich willen inschrijven, maar ook die nu al zijn ingeschreven voor een opleiding die start op 1 september en zeker zij die al een opleiding gestart zijn, zien zich plots met hogere kosten geconfronteerd.

Deze maatregelen gaan rechtstreeks in tegen de ambitie in het Regeerakkoord 2024-2029 dat CVO's meer drempelverlagend zouden moeten werken omdat kortgeschoolden te weinig gebruik zouden maken van het aanbod van opleidingen in het volwassenenonderwijs.⁶ Ook de ambities uit het Regeerakkoord om verder in te zetten op functionele, financiële en digitale geletterdheid worden zo gefnuikt.⁷ Wij focussen in dit advies op de aanpassingen die de grootste impact zullen hebben.

3.1 In de basiseducatie en het tweedekansonderwijs

Zo zullen cursisten in de basiseducatie een standaardtarief van 0,30 euro per lestijd moeten betalen (voor opleidingen die niet Nederlands als tweede taal zijn). Nochtans toonden de PIAAC-resultaten van eind 2024 aan dat een zesde van de volwassen bevolking laaggeletterd blijft en de kloof tussen hoog- en laaggeletterden in Vlaanderen de laatste 10 jaar significant is toegenomen.⁸ De Vlaamse Onderwijsraad blijft overtuigd van het grote belang van geletterdheidsvaardigheden om ten volle te kunnen participeren aan de maatschappij en bracht recent een advies uit om de geletterdheidskloof te dichten.⁹ De overheid heeft sinds 1 januari 2025 echter geen gecoördineerd plan meer om een geletterdheidsbeleid op te zetten. Nu komen daar extra drempels bij, net voor zij die deze opleidingen het meest nodig hebben.

Nochtans bevatten de plannen van de overheid ook een verlaagd tarief van 0,03 euro per lestijd 'omwille van het maatschappelijk belang' voor geletterdheidsmodules, opleidingen uit het studiegebied (aanvullende) algemene vorming en opleidingen uit het studiegebied bijzondere educatieve noden (uit het secundair volwassenenonderwijs). Waarom worden niet alle cursussen in de basiseducatie omwille van hun maatschappelijk belang tot deze groep gerekend?¹⁰

Daarbij stellen we ons wel de vraag wat de meerwaarde is van een tarief van 0,03 euro per lestijd. Als het maatschappelijk belang inderdaad zo hoog is, neem dan meteen alle drempels weg. Dit bedrag heeft vooral een hoge symboolwaarde gezien het de Vlaamse begroting verhoudingsgewijs weinig zal opleveren, maar zorgt niettemin voor een reële drempel voor de meest kwetsbare doelgroepen. Wel is er een grote administratieve last aan gekoppeld, waar de centra voor basiseducatie niet voorbereid zijn om plots op heel korte termijn inschrijvingsgeld voor alle

⁵ [Nota aan de Vlaamse Regering: Regeringsamendement bij het voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025 – Onderwijs en Vorming, 23 mei 2025, p. 4.](#)

⁶ Zie p. 151 in het [Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029](#).

⁷ Functionele geletterdheid: p. 151; financiële en digitale geletterdheid: p. 156 in het [Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029](#).

⁸ Dewulf, L., et al. (2024). [Vaardigheden voor de uitdagingen van morgen. Vlaamse resultaten van PIAAC 2023](#). Universiteit Gent.

⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [De geletterdheidskloof dichten. Advies naar aanleiding van de resultaten van het PIAAC-onderzoek](#), 6 mei 2025.

¹⁰ Minister Demir leek dit ook zo aan te kondigen in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement: "Basiseducatie en tweedekansonderwijs: die blijven bijzonder goedkoop, 0,03 euro per uur". [Vlaams Parlement. Plenaire vergadering, 28 mei 2025.](#)

cursisten te innen. Zij moeten nu nog beginnen aan het informeren van de cursisten eens het legistische proces is afgerond.

3.2 Voor kwetsbare doelgroepen

Deze beleidsmaatregel heeft een impact op verschillende kwetsbare doelgroepen in de samenleving die niet meer gebruik kunnen maken van een vrijstelling van het inschrijvingsgeld. Specifiek de gedetineerden lijken over het hoofd gezien in dit amendement. Het decreet Volwassenenonderwijs bepaalt immers dat CVO's en Ligo geen inschrijvingsgeld mogen vragen aan gedetineerden.¹¹ Zij beschikken zelden over eigen financiële middelen en hebben slechts beperkte toegang tot betaald werk.

Het amendement bevat nu geen structurele vrijstelling van inschrijvingsgeld voor gedetineerden, zodat de opleidingen met inschrijvingsgeld (zoals aanvullende algemene vorming, ICT en diverse vakopleidingen) uit het aanbod dreigen te verdwijnen. Daardoor valt $\frac{2}{3}$ van het aanbod in de gevangnissen weg en blijven voornamelijk NT2-opleidingen over, met ingrijpende gevolgen voor de opleidings- en reclasseringskansen van de gedetineerden.

3.3 In het secundair volwassenenonderwijs

Het amendement bepaalt dat een cursist 1 euro per lestijd zal moeten betalen voor een opleiding met een structureel knelpuntkarakter, namelijk uit de studiegebieden algemene personenzorg, specifieke personenzorg, groot transport, koeling en warmte, mechanica-elektriciteit en schrijnwerkerij.¹² Dat is een verlaging van 0,5 euro per uur om deelname aan die opleidingen te stimuleren, maar tegelijk wordt het plafond van 300 euro per opleiding per semester verhoogd naar 450 euro. Daardoor zal de kost voor een (intensieve) beroepsopleiding niet verlagen, maar verhogen. Onder andere voor (deeltijds) werkende cursisten die zich willen omscholen zal dat een extra drempel vormen, terwijl in beleidsdomeinen als de zorg net ingezet wordt op leren door werkenden door werkplekleren (waaronder duaal leren) ...

Bij andere beroepsopleidingen wordt de kost verhoogd naar 2,25 euro per lestijd. Voor een specifieke groep opleidingen die 'niet of in veel mindere mate' toegang zouden bieden tot de arbeidsmarkt, waaronder veel taalopleidingen, wordt de kost zelfs verhoogd naar 4 euro per lestijd. Het gaat om opleidingen uit de volgende studiegebieden:

- Ambachtelijke accessoires
- Drankenkennis
- Europese hoofdtalen richtgraad 1 en 2
- Europese neventalen richtgraad 1 en 2
- Europese talen richtgraad 3 en 4
- Fotografie
- Hebreeuws
- Huishoudelijk koken
- Huishoudelijke decoratie- en naaitechnieken
- Mode maatwerk
- Mode realisaties
- Oosterse talen

¹¹ [Decreet betreffende het volwassenenonderwijs. Artikel 113novies, paragraaf 4, 5°.](#)

¹² Dit zijn niet alle opleidingen die voorbereiden op een knelpuntberoep, die worden bijgehouden door VDAB in de [knelpuntberoepenlijst](#).

- Scandinavische talen
- Slavische talen
- Textiel

Dat aanbod zal structureel ontoegankelijk worden voor een grote bevolkingsgroep, waardoor hier zeker nood is aan sociale correcties. Het amendement bepaalt echter dat voor die opleidingen geen vermindering van inschrijvingsgeld mogelijk is en ook geen plafond van het inschrijvingsgeld per opleiding per semester is ingesteld, waardoor de concurrentie met andere (publieke) opleidingen moeilijk wordt.

Voor cursisten die in het schooljaar 2024-2025 ingeschreven zijn in een aantal opleidingen in combinatie met de opleiding Aanvullende Algemene Vorming wordt een overgangsmaatregel voorzien.¹³ Tot 1 september 2028 betalen zij het nieuwe standaardtarief van 2,25 euro per lestijd van een module in plaats van het verhoogd tarief van 4 euro per lestijd van een module voor de opleidingen Diamantbewerker, Juweelontwerper/Goudsmid, Maatwerk Damespatronen, Maatwerk Herenpatronen, Sommelier of Vakfotograaf. Het is goed dat deze opleidingen die (in combinatie met algemene vorming) tot een diploma kunnen leiden geen maximale verhoging van het inschrijvingsgeld krijgen. We vragen om deze tijdelijke overgangsmaatregel structureel in te schrijven.

4 Het einde van de taalopleidingen en het levensbreed leren in het volwassenenonderwijs?

Het decreet betreffende het volwassenenonderwijs uit 2007 beschrijft zijn opdracht als volgt: “Het volwassenenonderwijs heeft als doelstelling enerzijds de cursisten de kennis, vaardigheden en attitudes bij te brengen die nodig zijn voor de persoonlijke ontwikkeling, het maatschappelijk functioneren, het verder deelnemen aan onderwijs, het uitoefenen van een beroep of het beheersen van een taal en anderzijds de cursisten in staat te stellen erkende studiebewijzen te behalen.”¹⁴

De verhoging van het inschrijvingsgeld tot 4 euro per lestijd voor bepaalde opleidingen in het secundair volwassenenonderwijs werpt een belangrijke drempel op om zijn opdracht uit het decreet te vervullen, met betrekking tot de persoonlijke ontwikkeling en het beheersen van een taal. In zijn advies van 2024 over de financiering van het volwassenenonderwijs stelde de Vlaamse Onderwijsraad al vast dat het nieuwe financieringsdecreet en de maatschappelijke vraag al hebben geleid tot een verschuiving naar intensievere kwalificerende trajecten.¹⁵ Zo slaagt het volwassenenonderwijs in de opdracht om meer kwalificatiegericht te werken, maar komt de functie van brede persoonlijkheidsvorming onder druk te staan.

Door de keuze van de Vlaamse Regering om de cursisten in deze opleidingen het meest te treffen en de kost van deze opleidingen bijna te verdrievoudigen zal de instroom onvermijdelijk significant verminderen. Cursisten zullen immers afhaken om financiële redenen of overstappen naar privaat aanbod als zij dit kunnen betalen. Centra zullen daardoor uit financiële noodzaak gedwongen worden om hun aanbod af te bouwen in deze opleidingen, die nu goed zijn voor 21,68% van het

¹³ Het gaat om opleidingen uit de studiegebieden Ambachtelijke accessoires, Drankenkennis, Fotografie en Mode: maatwerk.

¹⁴ [Decreet betreffende het volwassenenonderwijs. Artikel 3, paragraaf 1.](#)

¹⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Investeren in levenslang en levensbreed leren](#). 26 maart 2024.

opleidingsaanbod van de CVO's en al onder druk staan door de huidige financieringsmechanismen.¹⁶ Centra zullen achterblijven met dure investeringen en cursisten zullen zich steeds verder moeten verplaatsen om toch hun gewenste opleiding te volgen, wat leidt tot verdere inkrimping van de instroom.¹⁷ De afbouw van opleidingen zal ook een grote impact hebben op de aanstelling van leraren binnen deze opleidingen. Dergelijke omwenteling vraagt om een groot herstructureringsplan voor de sector met aandacht voor reïtaliatie en bijscholing.

Deze maatregel is dan ook geen loutere besparingsoperatie, maar wel een fundamentele herziening van de opdracht van het volwassenenonderwijs, die persoonsontwikkeling en taalopleiding achterwege laat. Daarbij hanteert de Vlaamse Regering ook een te eenzijdige invulling van arbeidsmarktgerichte opleiding, die te weinig gericht is op brede vorming en levensbreed leren. Nochtans vraagt de arbeidsmarkt meer en meer algemene vorming en 'human-centric skills'.¹⁸ De Vlor benadrukt al langer het belang van levensbreed leren naast het arbeidsmarktgerichte leren.¹⁹ Levensbreed leren heeft een belangrijke socialiserende functie en heeft ruimere positieve effecten zoals toegenomen zelfstandigheid.²⁰ Bovendien verhoogt levensbreed leren ook de leergoesting.

Ook de brede persoonsontwikkeling in de basiseducatie komt onder druk te staan door de invoering van inschrijvingsgeld voor alle cursisten. Dat zal leiden tot een vermindering van de instroom in de opleidingen en vermindering van de blijvende deelname aan een variëteit van modules die werken aan brede geletterdheidsvaardigheden. Dat heeft ook verstrekende gevolgen voor het personeel van de Ligo's.

We merken ten slotte op dat een significant deel van de opleidingen die nu maximaal inschrijvingsgeld moeten vragen ook arbeidsmarktgericht is en beantwoordt aan een reële vraag vanuit de bedrijfswereld, zoals opleidingen in de landstalen (Frans en Duits) en het Engels.²¹ Uit cijfers van VDAB blijkt dat van de openstaande vacatures in 17,6% van de gevallen Frans wordt gevraagd en in 17,2% van de gevallen Engels (soms beide).²² In het Centrum voor Levende Talen volgen zelfs 30% van de cursisten hun opleiding om professionele redenen en 10% van de cursisten omwille van educatieve redenen, zoals voorbereiding op een studie in het buitenland.²³

Minister Demir gaf zelf in januari 2025 nog aan dat het volwassenenonderwijs hier een belangrijke rol te spelen heeft: "Het aanbod van werkzoekenden met een kennis van vreemde talen die

¹⁶ Deze opleidingen zijn overigens ongelijkmatig verdeeld over de centra voor volwassenenonderwijs, waardoor sommige centra een (zeer) groot percentage van hun opleidingen getroffen zien.

¹⁷ Hier dreigt dus ook een centralisatie van het aanbod, terwijl een van de expliciete beleidsdoelstellingen van het financieringsdecreet volwassenenonderwijs is om te gaan naar schaalvergroting zonder centralisatie van het aanbod.

¹⁸ World Economic Forum (2025). *The Future of Jobs Report*. p. 40. Dit rapport verwijst onder andere naar "analytical thinking; creative thinking; resilience, flexibility and agility" ... "Moreover, leadership and social influence, curiosity and lifelong learning, systems thinking, talent management, and motivation and selfawareness solidify their importance, emphasizing the continued relevance of human-centric skills amid rapid technological advances."

¹⁹ In het levensbreed leren staan de persoonlijke ontwikkeling en sociale participatie van de lerende centraal. Zowel levensbreed als arbeidsmarktgericht leren maken onderdeel uit van levenslang leren, zie Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. *Levenslang leren stimuleren door samenwerking. Advies over het actieplan levenslang leren 'Koers zetten naar een lerend Vlaanderen'*. 24 februari 2022.

²⁰ We verwijzen hiervoor onder andere naar de Greef, M. & de Haan, M. (2024). *De impact van de volwasseneneducatie op sociale inclusie in Vlaanderen. Kwantitatief onderzoek naar de impact van de volwasseneneducatie*.

²¹ Zie de oproep van Voka uit 2019: Decroubele P. (2019, 11 maart). Talenonderwijs bij volwassenen is in vrije val. VRT NWS. <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2019/03/11/talenonderwijs-bij-volwassen-is-in-vrije-val/>.

²² *Antwoord van minister Zuhal Demir op een schriftelijke vraag van Ine Tondeur*. 31/01/2025.

²³ Bouffette, M. (2025, 26 mei). In 'Centrum Levende Talen in Leuven betreurt prijsstijging taalopleidingen volwassenenonderwijs'. VRT NWS. <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2025/05/26/leuven-centrum-levende-talen-betreurt-prijsstijging-taalopleiding/>.

beantwoordt aan de vraag van de werkgever, is over de jaren heen stevig geslonken. Er is een discrepantie tussen vraag en aanbod, niet alleen kwantitatief, maar vooral kwalitatief. Als een vreemde taal een meerwaarde is op de arbeidsmarkt, wordt overwegend een goede tot zeer goede kennis gevraagd. Heel wat werkzoekenden kunnen een basiskennis of noties voorleggen. Trajecten bij het volwassenonderwijs kunnen ertoe bijdragen om deze kloof te dichten.”

5 De toekomst van het volwassenenonderwijs

5.1 Meer besparingen, hogere drempels en minder opleidingsaanbod?

De verwachte meeropbrengst van deze maatregelen is 36,4 miljoen euro. De overheid geeft echter zelf al aan dat dit bedrag niet gehaald zal worden omwille van twee redenen:

- Een daling van het aantal cursisten zal ook een impact hebben op de geïnde inschrijvingsgelden.
- Het budget voor de premies volwassenenonderwijs (een noodzakelijke terugbetaling voor cursisten die hun diploma behalen via tweedekansonderwijs)²⁴ zal moeten verhoogd worden.

Ook VDAB zal een hoger budget moeten voorzien om het inschrijvingsgeld van cursisten terug te betalen, wat zeer uitdagend is gezien hun krimpende budget. Wij benadrukken dat de beroepsopleiding voor werkzoekenden kosteloos moet blijven.

De Vlaamse Onderwijsraad verwacht dat deze maatregelen meteen een grote impact zullen hebben op de cursisten, het aanbod en het personeel. Tegelijk maken wij ons zorgen over verdere besparingen die op til zijn.²⁵ Zo plant de Vlaamse Regering op korte termijn een hervorming van het inschrijvingsgeld voor opleidingen Nederlands als tweede taal (NT2) en is er een onderzoek/uitgaventoets voorzien om de arbeidsgerichte opleidingen voor volwassenen bij VDAB (die moeten worden afgebouwd omwille van besparingen), Syntra en het volwassenenonderwijs in kaart te brengen met het oog op betere afstemming.

5.2 Doordacht en duurzaam beleid maken we samen

Het nieuwe financieringsdecreet volwassenenonderwijs werd nog steeds niet geëvalueerd en deze aanpassingen maken een heldere evaluatie van de impact veel moeilijker. De evaluatie werd eerder uitgesteld omwille van de schommelingen vanwege de coronamaatregelen, terwijl de verhoogde inschrijvingsgelden een minstens even zware impact hebben op het volwassenenonderwijs. Een aanpassing van de inschrijvingsgelden zou beter doorgevoerd worden na een grondig onderzoek van de gevolgen en van de werking van de huidige financieringsmechanismen. Een hervorming van die omvang moet ook passen in een bredere visie op de toekomst van het volwassenenonderwijs.

Het voornemen in het regeringsamendement dat de “effecten van het gewijzigde inschrijvingsgeld worden gemonitord en desgevallend bijgestuurd [kunnen] worden”, volstaat in die zin niet. Als de inschrijvingen teruglopen en aanbod vervolgens wordt afgebouwd en leraren elders ingezet worden, kan een bijsturing niet veel meer baten. Het is geen goed bestuur dat dit disruptieve besluit

²⁴ Het is cruciaal om die premies te behouden om jongvolwassenen ertoe aan te zetten om hun diploma te behalen, zoals ook terecht voorzien in het regeringsamendement.

²⁵ Het centenboekje van de Vlaamse Regering vermeldt immers een structurele besparing van het volwassenenonderwijs die oploopt tot 50 miljoen euro per jaar.

tot aanpassing van de inschrijvingsgelden zo laattijdig genomen wordt zonder grondig overleg met de sector. Op die manier is er geen tijd voor een comprehensief en data-informed adviesproces (inclusief simulaties), lijken de maatregelen ad hoc genomen en blijft er amper nog ruimte over voor bijsturingen in gesprekken met onderwijsverstrekkers en vakorganisaties. Centra kunnen zich bovendien niet afdoende voorbereiden op het nieuwe schooljaar. Het volwassenenonderwijs kan hierdoor zijn rol als betrouwbare en verantwoorde werkgever niet opnemen.

Het volwassenenonderwijs wil graag op korte en op langere termijn mee bouwen aan de toekomst, als partner én als oplossing voor de maatschappelijke uitdagingen.

Als de plannen uit dit amendement worden doorgezet, moet de overheid meteen aan tafel met de onderwijs- en sociale partners om te komen tot transitiemaatregelen, zoals de aanpassing van de rationalisatienorm, mogelijkheden voor de centra om hun aanbod te heroriënteren, begeleidende maatregelen voor het personeel en een herstructureringsplan.

Op langere termijn willen we mee vorm geven aan een inspirerend project voor een toekomstig volwassenenonderwijs in functie van een welvarend en inclusief Vlaanderen. De aanpassing van de inschrijvingsgelden is een zoveelste stap in het bijsturen van het volwassenenonderwijs. Volgende plannen worden reeds aangekondigd: de hervorming van het inschrijvingsgeld NT2 en de hertekening van het opleidingsaanbod VDAB-Syntra-volwassenenonderwijs. We vrezen dat het volwassenenonderwijs telkens te maken zal krijgen met nieuwe maatregelen die de centra iedere keer dwingen om bij te sturen zonder dat er een transparant en gedragen plan op lange termijn vastligt. Dergelijke bijsturingen hebben immers steevast grote gevolgen voor cursisten, personeel, aanbod en infrastructuur. Zo'n werkwijze zorgt ook voor inefficiënt gebruik van overheidsmiddelen.

Daarom willen we graag, samen met het beleid, mee vorm geven aan een inspirerend toekomstproject voor het volwassenenonderwijs. De centra, leraren en cursisten vragen niet liever dan een duidelijk perspectief, een langetermijnvisie met relevante en breed gedragen opdrachten en engagementen voor het Vlaamse volwassenenonderwijs.

Ewoud De Sadeleer
secretaris Raad Levenslang Levensbreed Leren

Eddy Demeersseman
voorzitter Raad Levenslang Levensbreed Leren

Bronnen

Boufflette, M. (2025, 26 mei). In [Centrum Levende Talen in Leuven betreurt prijsstijging taalopleidingen volwassenenonderwijs](#). VRT NWS.

Decroubele P. (2019, 11 maart). [Talenonderwijs bij volwassenen is in vrije val](#). VRT NWS.

De Greef, M. & de Haan, M. (2024). [De impact van de volwasseneneducatie op sociale inclusie in Vlaanderen. Kwantitatief onderzoek naar de impact van de volwasseneneducatie](#).

[Decreet betreffende het volwassenenonderwijs](#).

Dewulf, L., et al. (2024). [Vaardigheden voor de uitdagingen van morgen. Vlaamse resultaten van PIAAC 2023](#). Universiteit Gent.

Geraert, F., et al. (2024). [Monitoringsrapport 2024: Individuele opleidingsdeelname en de opleidingsinspanningen van werkgevers in Vlaanderen](#). Departement Werk en Sociale Economie/Steunpunt Werk.

[Nota aan de Vlaamse Regering: Regeringsamendement bij het voorontwerp van Programmadecreet bij de begrotingsaanpassing 2025 – Onderwijs en Vorming. 23 mei 2025](#).

SERV (2025). [Advies Doelmatig inzetten van Opleidingsmaatregelen](#).

VDAB (2025). [Knelpuntberoepenlijst](#).

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Levenslang leren stimuleren door samenwerking. Advies over het actieplan levenslang leren 'Koers zetten naar een lerend Vlaanderen'](#), 24 februari 2022.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Investeren in levenslang en levensbreed leren](#), 26 maart 2024.

Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [De geletterdheidskloof dichten. Advies naar aanleiding van de resultaten van het PIAAC-onderzoek](#), 6 mei 2025.

Vlaamse overheid (2021). [Actieplan levenslang leren. Koers zetten naar een lerend Vlaanderen](#).

[Vlaams Parlement. Plenaire vergadering. 28 mei 2025](#).

Vlaamse Regering (2024). [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#).

World Economic Forum (2025). [The Future of Jobs Report](#).

